

РЕШЕНИЕ

№ 1553

гр. София, 28.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 33 СЪСТАВ, в публично заседание на десети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ПЛАМЕН ИВ. ШУМКОВ

при участието на секретаря НАДЯ Г. НАЙДЕНОВА
като разгледа докладваното от ПЛАМЕН ИВ. ШУМКОВ Гражданско дело № 20211110139557 по описа за 2021 година

Предявени са два кумулативно обективно съединени осъдителни иска с правно основание по чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Производството е образувано по постъпила искова молба от Н. Н. П. за осъждането на Прокуратурата на Република България да заплати на ищцата сумата от 10 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди и за сумата от 2400 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, претърпени от ищцата вследствие на наказателно преследване срещу нея, приключило с постановление за прекратяване, ведно със законната лихва от 28.09.2020 г. до окончателното изплащане на сумата.

Ищцата Н. Н. П. твърди, че ответникът ѝ е повдигнал обвинение за извършено престъпление по чл. 321, ал. 6 НК, въз основа на което е било проведено наказателно производство в периода от 30.05.2020 г. до 28.09.2020 г., приключило с постановление за частично прекратяване на досъдебното производство. Поддържа, че от неоснователно проведения наказателен процес е претърпяла стрес и притеснение, били накърнени честта и достойнството ѝ, била подложена на унижение, било накърнено доброто ѝ име сред служителите и клиентите ѝ. Ето защо претендира обезщетяването на претърпените неимуществени вреди със сумата от 10 000 лева. Отделно, за защитата ѝ в образуваното срещу нея наказателно производство, ангажирала услугите на адвокат, на когото заплатила сумата от 2400 лева с ДДС, представляваща претърпяна от нея имуществена вреда, чието репарирание претендира от ответника. Претендира и законна лихва върху двете главници, считано от 28.09.2020 г. до окончателното им изплащане. Претендира разноски.

Ответникът оспорва исковете. Сочи, че с приключване на наказателното производство спрямо ищцата, същата е доказала по основание претенциите си, но счита, че ищцата не е претърпяла описаните в исковата молба неимуществени вреди. Сочи, че спрямо нея не е взета никаква мярка за неотклонение в рамките на наказателното преследване. Счита, че не се установява описаните неимуществени

вреди да са настъпили в резултат от проведеното срещу лицето наказателно производство. Оспорва размера на предявените иски като прекомерно завишен с оглед личността на ищцата, както и фактите, че срещу нея не са прилагани мерки за процесуална принуда и наказателното производство е проведено в разумен срок. Отделно сочи, че задържането на ищцата на 29.05.2020 г. за срок от 24 часа е извършено от органите на МВР, за което ответникът не следва да носи отговорност. Отговорност счита, че не следва да носи и за факта на медийни публикации спрямо ищцата, доколкото данните за тях не са разгласени от ответника. Моли исковите да бъдат отхвърлени като неоснователни, алтернативно – уважени в значително по-нисък размер от предявения. Прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

Съдът като взе предвид събраните по делото доказателства, съобразно изискванията на чл. 235 ГПК, и прецени доводите на страните, приема следното от фактическа страна:

С приетия доклад по делото, на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК като безспорни и ненуждаещи се от доказване са отделени обстоятелствата, че: 1/ на 29.05.2020 г. ищцата е задържана за срок от 24 часа със заповед на Дирекция „Вътрешна сигурност“ при МВР; 2/ на 30.05.2020 г. срещу ищцата е било повдигнато обвинение от ответника за извършено престъпление по чл. 321, ал. 6 НК, въз основа на което е било проведено наказателно производство, приключило с постановление за частично прекратяване на досъдебното производство от 28.09.2020 г.

Тези обстоятелства се установяват и от събраните по делото доказателства. Видно е от постановлението за привличане в качеството на обвиняем на ищцата за престъпление по чл. 321, ал. 6 НК, че същото ѝ е връчено на датата на постановяването му - 30.05.2020 г. в присъствието на нейния защитник – адв. И. В.. На същия ден е проведен и разпит на ищцата като обвиняем, за което е съставен протокол.

С постановление на прокурор при Специализираната прокуратура от 30.05.2020 г. ищцата Н.П. е задържана под стража за срок от 72 часа, като на същата дата е депозирано и искане по чл. 64, ал. 1 НК до Специализирания съд за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“.

По образуваното ч.н.д. № 1548/2019 г. по описа на СпНС е налице отказ за вземане на най-тежката мярка за неотклонение – „задържане под стража“, като на ищцата Н.П. е определена мярка „подписка“.

На 01.06.2020 г. Специализираната прокуратура е депозирила частен протест по така постановеното протоколно определение на съда от 30.06.2020 г.

С протоколно определение от 04.06.2020 г. съставът при Апелативния специализиран наказателен съд е отменил протоколното определение на СпНС, като не е взел мярка за неотклонение спрямо обвиняемата Н.П..

С постановление от 31.05.2020 г. прокурор при СП е наложил мярка за процесуална принуда „Забрана за напускане пределите на Република България“ по отношение на ищцата П.. Същата е протестирана, но по образуваното ч.н.д. № 1953/2020 г. по описа на СпНС жалбата е оставена без уважение с определение от 20.07.2020 г.

С постановление от 04.06.2020 г. на прокурор при СП било възложено на служители на НАП извършването на данъчна проверка по отношение на ищцата и дружеството, на което била собственик и управител – „Мамин Кольо“ ООД.

Наказателното производство по отношение на ищцата е приключило с постановление на прокурор от СП за частично прекратяване на досъдебното производство от 28.09.2020 г.

Приети по делото са и медиини публикации, в които са отразени данни във връзка с воденото производство срещу ищцата.

Приет по делото е и договор от 01.06.2020 г., сключен между ищцата и Адвокатско дружество „Доковска, Атанасов и съдружници“ чрез адв. И В за осъществяване на процесуално представителство на ищцата по ДП № 79/2020 на СО-СП, пр.пр. № 1016/2020 г. на СП. Уговореното възнаграждение било в размер на 2400 лв. с вкл. ДДС, като по делото е приета издадена фактура за посочената сума и извлечение от банковата сметка на адвокатското дружество от 08.06.2020 г., от които се установява, че сумата е платена.

Събрани в производството са гласни доказателствени средства чрез разпита на двама свидетели. От показанията на свидетелката Е П – майка на ищцата се установява, че същата присъствала по време на задържането на ищцата на 29.05.2020 г. на местоработата си – ресторант „Мамин Кольо“. По време на задържането ѝ повишила кръвното си налягане, споделила, че била заплашвана, че няма да види повече детето си, притеснявала се за детето си, била много нервна, като все още не се е възстановила от преживяното. След освобождаването ѝ се върналабила нахапана по навсякъде от насекоми.

От показанията на свидетелката В Р – бизнес партньор на ищцата, се установява, че хората се отдръпнали от Н.П. след обвинението. Арестът бил извършен грубо и публично. След излизането ѝ от ареста, била видимо отслабнала, в лошо психическо състояние, била в тотален дисбаланс, детето ѝ било в шок, като ищцата била много притеснена за него. Идвали да я търсят журналисти. Била проведена данъчна ревизия. Ищцата започнала да вдига кръвното налягане, като от тогава приемала медикаменти за това.

Съдът кредитира показанията на свидетелите, като намира същите за логични последователни и кореспондиращи помежду си и с останалите събрани в производството доказателства, като отчита евентуалната заинтересованост от показанията на свидетелката Е П по смисъла на чл. 172 ГПК.

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

За основателността на предявените искове в тежест на ищцата е да докаже: 1) повдигнато срещу нея обвинение в извършване на престъпление, по което е налице постановление за прекратяване на наказателното производство; 2) конкретно настъпилите за нея неимуществени и имуществени вреди, които са в пряка причинно-следствена връзка с действията на ответника по делото.

Първата предпоставка от фактическия състав на спорното материално право се установи по делото, като същата е отделена и като безспорно обстоятелство между страните.

По иска за неимуществени вреди:

Съгласно чл. 7 ЗОДОВ исковете за обезщетение се предявяват срещу органите по чл.1, ал. 1 и чл.2, ал. 1, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вреди. Пасивно легитимирани по тези искове са съответните държавни органи – юридически лица, а не техните териториални поделения или обособени структури без правосубектност. Доколкото Прокуратурата на Република България е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище в гр. София /чл. 137 ЗСВ/, по делото е налице пасивна легитимация на ответника.

В настоящия случай от събраните доказателства безспорно се установява, че срещу ищцата е било повдигнато обвинение за престъпление от общ характер по 321, ал. 6 НК, като производството по делото е било прекратено с влязло в сила

постановление още на неговата досъдебна фаза, без да е внесен обвинителен акт в съда. Прекратяването на наказателното производство поради липса на извършено престъпление по смисъла на чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК е достатъчно, за да се приеме, че обвинението е било незаконно и че е осъществен фактическият състав на отговорността на държавата за дейността на правозащитните ѝ органи, поради което следва да бъде ангажирана отговорността на държавата, в лицето на неин орган - Прокуратура на Република България, като тази отговорност има обективен характер и се носи независимо дали са били налице предпоставките за образуване на наказателно производство (законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление), дали процесуално-следствените действия са били извършени в съответствие с изискванията на НПК и дали са налице виновно причинени вреди от съответното длъжностно лице, действало от името на съответния държавен орган. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредата – в този смисъл т. 3 от ТР № 3 от 22.04.2005 г. по ТД № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС.

Следва да се отбележи, че едно висящо наказателно производство винаги води до негативни преживявания, свързани със стрес, притеснения и неудобства за съответното обвинено лице, които са пряко свързани с повдигнатото спрямо него обвинение. В този смисъл претенцията се явява основателна, като отделен е въпросът до какъв размер същата следва да бъде уважена, на който въпрос може да се отговори, след като бъде установено конкретно какви са неимуществените вреди, причинени на ищцата.

Показанията и на двамата разпитани по делото свидетели са еднопосочни за това, че след като ѝ било повдигнато обвинение, у ищцата настъпила промяна в негативен аспект. П. била притеснена и стресирана, отслабнала физически, започнала да има здравословен проблем, свързан с повишено кръвно налягане. И двамата свидетели сочат, че констатираната у ищцата негативна промяна била в резултат на привличането ѝ като обвиняемо лице по образуваното наказателно производство, поради което може да се приеме, че наличието на причинна връзка между действията на ответника и причинените на П. неимуществени вреди е доказана по делото.

Последиците от незаконните действия на органите на прокуратурата обаче следва да бъдат преценени и като се съобразят действията на ищцата и нейния свободен избор на поведение. В тази връзка, не за всички последици, които са в резултат на незаконното обвинение в извършване на престъпление може да се търси отговорност от ответника, а само за преките и непосредствени вреди – чл. 4 ЗОДОВ. Не може да се търси отговорност и да се иска обезвреда от ответника на претърпени вреди, които не са преки и непосредствени от действията на органите на прокуратурата, а са опосредени от други лица, действия или поведение на увреденото лице. Ответникът не може да отговаря за факта, че разследването срещу ищцата е било предмет на журналистическо отразяване в различни медии, при положение, че не се установи информацията да е предоставена от органите на прокуратурата. Не може да бъде ангажирана и отговорността на прокуратурата за извършените действия от органите на МВР във връзка със задържането на ищцата, за което свидетелите сочат да е било грубо и стресиращо. Това са последици, които не могат да са в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с действията на ответника, тъй като връзката им с повдигнатото обвинение е опосредена от действията на трети лица – медии и органи на МВР.

Съдът приема обаче, че безспорно доказаните по делото негативни психически преживявания, които е понесла ищцата, са в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с повдигнатото ѝ незаконно обвинение. Настоящият съдебен състав

намира, че всяко образуване на едно наказателно производство и повдигане на обвинение срещу конкретно лице предизвиква състояние на стрес, притеснения, тревожност и напрегнат, както и негативна обществена реакция спрямо обвиняемия. Безспорно такива отрицателни емоции, които да са резултат от повдигнатото обвинение, се установи, че е преживяла и ищцата, поради което се доказва причиняването на конкретни неимуществени вреди. Изложеното обосновава единствено решаващите мотиви на състава при определяне размера на търсеното парично обезщетение, преценявано с оглед критериите за справедливост по чл. 52 ЗЗД, но не противостои на възможността такова да бъде присъдено, доколкото искът се явява основателен.

При извършване на преценка за справедливия размер на обезщетение следва да се вземат предвид още продължителността на воденото срещу ищцата наказателно производство, извършваните процесуално-следствени действия, взетите по отношение на нея мерки за неотклонение и други мерки за процесуална принуда. В случая като начален момент за продължителността на наказателното производство следва да се вземе предвид датата, на която Н.П. е привлечена като обвиняем, тъй като от момента на привличането за нея е било възможно да има каквито и да било негативни последици, имащи характер на неимуществени вреди. В този смисъл е и практиката на ЕСПЧ. Установи се, че първоначалното привличане на ищцата в качеството ѝ на обвиняем е на 30.05.2020 г., като наказателното производство спрямо нея е приключило с постановление от 28.09.2020 г., тоест, по отношение на П. производството е имало продължителност около 4 месеца.

Като част от логическите разсъждения за справедливия размер на обезщетението следва да се вземе предвид и фактът, че въпреки, че наказателното производство е било прекратено на една ранна фаза след привличането на ищцата като обвиняем, като установеният срок от около 4 месеца, по време на който ищцата е имала качеството на обвиняем, е разумен и същият не е прекомерен с оглед разследваната квалификация на деянието, извършените процесуално-следствени действия, фактът, че по делото са били привлечени като обвиняеми 3 лица, а не 1, което само по себе си предполага по-голяма продължителност на наказателното преследване с оглед извършване на следствени действия спрямо всички обвиняеми.

Не без значение за определяне на справедливия размер на обезщетение са и фактите, че прокуратурата не е изготвила и внесла срещу ищцата обвинителен акт в съда, като наказателното преследване е приключило на неговата предсъдебна фаза.

Същевременно обаче повдигнатото на ищцата обвинение е било за тежко умишлено престъпление по смисъла на чл. 93, т. 7 НК, за което да се предвижда наказание лишаване от свобода повече от пет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна. Ето защо, и с оглед на квалификацията на деянието, в което е била обвинена ищцата, може да се обоснове извод за неблагоприятни преживявания, надхвърлящи тези, при които лицата са привлечени за престъпления, които нямат характера на тежки умишлени.

Установи се, че по време на наказателното производство по отношение на ищцата е била взета мярка „Задържане под стража“, която обаче е отменена от съда при нейното обжалване, като в крайна сметка на ищцата не взета мярка за неотклонение. Самият факт на първоначално вземане на мярка „Задържане под стража“ от страна на прокуратурата също следва да бъде отчетен като част от обстоятелствата, довели до негативни преживявания и стрес у ищцата.

Установи се, че по отношение на Н.П. е взета мярка за процесуална принуда „забрана за напускане пределите на Република България“, отменена на 03.11.2020 г.

Следва да се обърне внимание и на личността на ищцата. Видно от приетата по

делото справка за съдимост, към 18.06.2020 г. лицето Н.П. не е осъждано. Фактът, че не се установи по отношение на ищцата да са водени други наказателни производства, да е била привлечена като обвиняема за извършени престъпления, да е търпяла наложено наказание, да се е явявала пред съда и органите на досъдебно производство сочи на претърпени неимуществени вреди с по-голям интензитет от тези, които би преживял лице, привлечено многократно като обвиняем за извършени престъпления.

Изложеното дава основание да бъде обоснована тезата, че претендираното обезщетение в размер на 10000 лв. за причинените на ищцата неимуществени вреди е завишен, защото не се установява лицето да е претърпяло значителни или изключително тежки вредни последици, които да са извън обичайните за подобни случаи. Безспорно изпитаните и следващите се емоционални страдания и негативни чувства от факта на обвинението, преживените стрес и притеснения, довели да повишаване на кръвното налягане, несигурността от изхода на делото и страха от евентуално осъждане по повдигнатото обвинение следва да бъдат овъзмездени. Същото обаче трябва да бъде преценено според общоприетия критерий за справедливост и на база анализа на събраните доказателства. Въз основа на тях, съдът намира, че обезщетението за причинените на ищцата неимуществени вреди следва да се определи на 5000 лева, като искът до пълния предявен размер от 10000 лева следва да се отхвърли като неоснователен и недоказан. Доколкото се претендира и законна лихва върху сумата, тя също следва да бъде присъдена, като началният ѝ момент е от момента на постановяване на прокурорския акт за прекратяване на наказателното производство спрямо ищцата, който в случая е 28.09.20 г. Това е така с оглед на възприетото в Решение № 353/06.11.15 г. по гр. д. № 892/15 г. на IV г. о. на ВКС, постановено по реда на чл. 290 ГПК, , че прокурорският акт за прекратяване на наказателното производство не влиза в сила, дори когато е съобщен на заинтересованите лица и те не са го обжалвали, защото в хипотезата на чл. 243, ал. 10 от НПК може служебно да бъде отменен от по-горестоящия прокурор. Това разрешение не е в противоречие с т. 4 от ТР № 3 от 22.04.05 г. по т. д. № 3/04 г., а както е приел ВКС в цитираното решение - доразвива неговите постановки.

По иска за имуществени вреди:

Ищецът претендира сумата от 2400 лева имуществени вреди, представляващи направен разход за процесуално представителство и защита в наказателното производство. Ответникът е възразил за прекомерност на претенцията от 2400 лева за адвокатско възнаграждение. Неоснователно е направеното от ответника възражение, че извършеният разход не е доказан, тъй като, както се посочи по-горе, по делото е представена както издадена фактура за сумата, така и извлечение от банковата сметка на адвокатското дружество, от което се установява, че сумата е действително платена.

Следва да се разгледа възражението за прекомерност. В случая приложима е нормата на чл. 13, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1/2004 г. (ДВ, бр. 28/2014 г.), според която възнаграждението за защита по обвинение в извършване на престъпление, наказуемо с до 10 години лишаване от свобода, е 1000 лева. Съгласно чл. 12 от Наредба № 1/2004 г. в този размер са и възнагражденията за процесуално представителство, защита и съдействие в досъдебното производство, като нормата предвижда при извършване на процесуални действия в различни дни допълнително възнаграждение за всеки ден от 100 лева. Освен при привлечането на ищцата като обвиняем и извършване на разпит след привлечане на П. като обвиняем на 30.05.2020 г., негов процесуален представител е присъствал е участвал в проведеното заседание пред СпНС и АСпНС, проведени в различни дни; депозирана е частна жалба, искане за отмяна на мярка за процесуална принуда. Така допълнително дължимото възнаграждение е в размер на 500 лв. Върху сумата от 1500 лева следва да се добави и ДДС, доколкото видно от данните по делото

адвокатското дружество е регистрирано по ЗДДС. Получава се сумата от 1800 лв. Съдът намира, че претендираната сума от 2400 лв. не е прекомерна с оглед фактическата и правна сложност на воденото досъдебно производство, поради което следва да бъде уважен в пълен размер.

По разноските:

Съгласно чл. 10, ал. 3, изр. 1 от ЗОДОВ ответникът дължи на ищеца разноските за производството и възстановяване на заплатената държавна такса в размер на 20,00 лв.

Ищцата претендира адвокатско възнаграждение в размер на 1200 лева, срещу който представителят на прокуратурата е възразил. По иска за неимуществени вреди на стойност 10000 лева минималният размер на възнаграждението е 830 лева, а за защита по иска за имуществени вреди от 2400 лева – 398 лева. Възнаграждението от 1200 лева с вкл. ДДС не е прекомерно. Съразмерно на уважената част от искове, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК на ищцовата страна се дължи сумата от 716,13 лева.

Мотивиран от горното и на осн. чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: град София, бул. "Витоша" № 2, да заплати на Н. Н. П., ЕГН: ***** сумите, както следва:

- **5000,00** лева на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ, ведно със законната лихва върху нея, считано от 28.09.2020 г. до окончателното погасяване, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в периода от 30.05.2020 г. до 28.09.2020 г. в резултат на незаконно повдигнато обвинение за престъпление по чл. 321, ал. 6 НК, което е било прекратено с постановление за частично прекратяване на наказателното производство на Специализирана прокуратура от 28.09.2020 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за горницата до пълния предявен размер от 10 000 лева като неоснователен;
- **2400,00** лева на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 2 ЗОДОВ, ведно със законната лихва върху нея, считано от 28.09.2020 г. до окончателното погасяване, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди в периода от 30.05.2020 г. до 28.09.2020 г. в резултат на незаконно повдигнато обвинение за престъпление по чл. 321, ал. 6 НК, което е било прекратено с постановление за частично прекратяване на наказателното производство на Специализирана прокуратура от 28.09.2020 г.
- **736,13 лева** на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, представляваща направени в производството разноски за заплатена държавна такса и адвокатско възнаграждение, изчислено по съразмерност.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____